

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Nr 2

Organ för Svenska Brandkärnans Riksförbund.

Redaktion: Nybrog, 50, Stockholm 5. Tel. Ö.6308. Postg. 4870.

Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1930

12 årg.

Brandsyn.

Artikel 1.

Brandtekniska föreskrifter.

Denna artikelserie är avsedd som hjälp vid brandsyn och besiktningar huvudsakligen för dem, som ej hava brandtjänst som yrke utan långa tider ej kunna syssla med dessa frågor, alltså ej kunna vara helt inne i alla detaljer eller hålla sig à jour med, vad som fordras i modernt teoretiskt brandskydd.

Artiklarna äro tänkta som ett lexikon, alltså industrier och verkstäder uppställda i bokstavsordning. Detta för att underlätta överskådligheten för den, som hastigt behöver ögna igenom en viss verksamhetsgren av industrien eller hantverket. Emellertid kan en sådan serie ej göra anspråk på att vara kungsord eller innehålla allt, dels skulle man då behöva skriva hela verk, dels skulle nog tidningens utrymme alltför hårt tagas i anspråk. Kan det kommande vara till någon hjälp vid förefallande

behov, har en stor del av avsikten fyllts.

För att ej i varje följande fall behöva upprepa, vad som redan en gång sagts, skall en början göras med en allmän översikt över sådana anordningar, som finnas nästan överallt, såsom eldstäder, rökgångar, utrymningsvägar, branddörrar och dylikt.

Murad eldstad med tillhörande skorstensstock skall vila på brandfast och säkert underlag. Väggens i rökgången skall vara minst $\frac{1}{2}$ sten (12 mm.) och trävirke eller trossfyllning får ej finnas närmre än 15 cm. från rökgångens utsida. Eldstaden skall stå på murat underlag eller järnbjälke, tyvärr syndas det mycket mot detta ute i byggena. Att bärbjälke ej får läggas närmre rökgång än 30 cm. vet nog de flesta, men praktiken visar något helt annat.

Ej murad eldstad, järnkamin t. ex., skall stå på obrännbart underlag

och dess plåtrör skall gå 30 cm. från putsvägg och 60 cm. från trävirke. För plåt avsedd att skydda trävägg rekommenderas att hålla denna 5 cm. från väggen, så att ett isolerande luftskikt uppkommer. Där plåtröret går genom trätaket skall medelst annan insatt plåt ett avstånd av 30 cm. hållas till träverket, och om, som är ganska vanligt, röret är omgivet av ett yttre, större rör skall såväl mellan det inre och det yttre som mellan detta senare och träverket lämnas minst 10 cm.

Lutningen av ett dylikt rör får ej vara mindre än 45°, detta för att hindra sotanhopning på grund av minskat drag.

Sotluckor skola vara dubbla och tättslutande.

Framför eldstad skall finnas murad platta på 30×45 cm. storlek. För mindre eldstäder på fötter kan man nöja sig med plåt med uppvikna kanter av samma storlek. Eldstadsbotten skall ligga 30 cm. från trävirke.

För utrymning skall, om lokalen ligger högre än 1 våningens plan, finnas två möjligheter av varandra oberoende. Detta kan givetvis ej alltid anordnas som två inbyggda trapphus, man får ofta nöja sig med den möjligheten att kunna komma ut genom ett gavelfönster eller dylikt. På en industri, där samma människor uppehålla sig dag efter dag, kan en järnstege utanför ett fönster vara nog, men här varnas absolut för att anordna dylika utvägar på teatrar, biografier och andra samlingslokaler. Det har med all önskvärd tydlighet visat sig, att i farofall kommer en publik ej att utnyttja sådana vägar utan tränga ihop sig i den trappa de äro vana att gå i, även om detta betyder döden, och den andra vägen hade varit en säker räddning.

Samtidigt varnas för trappavsatser i golvplan, om en eller flera snubbla och falla, uppstår med stor sannolikhet panik. Gör golvet lu-

tande! Trappans början skall upplysas och av ljus på annan stam, om belysningen är elektrisk, än den ordinarie, annars fotogen, rovolje- eller stearinbelysning. Det röda ljuset, som användes för att markera utgångar, är lämpligt därför, att det skär igenom, om luften skulle rökfyllas. Erfarenheten visar att vanliga svängdörrar (trä och glas) i korridorer äro ett bra medel att hindra röken att sprida sig. Utrymnings-trappan skall vara minst 1 m. bred med ledstänger, helst med inböjda ändar, dock måste trapporna lämpas efter det antal personer, som skola använda dem. Utrymningsdörren skall gå utåt, en inåt gående dörr kan ej öppnas, om massan pressar på bakifrån, skjutdörrar få ej heller användas. Tröskel får ej finnas vid dylik dörr och den skall gå att öppna med ett handgrepp, även om det är dubbeldörr.

Måste man anbringa nödbalkong på väggen utanför ett fönster, skall den hava räck av minst 75 cm. höjd och vara 50 cm. bred. Om möjligt skall man anbringa nedgångstegen så, att den klättrande kan gå mellan stegen och väggen.

Branddörrar finns av många slag. De moderna fabriksgjorda branddörrarna äro f. n. av mycket hög kvalitet, och för att förmå vederbörande att lägga sig till med sådana dörrar kan här anföras, att på grund av underhålls- och reparationskostnader har det visat sig att i längden branddörrar bliva billigare i verkstäder och fabriker än trädörrar.

En trädörr kan emellertid göras om ej nödvändigt brandtrygg så dock ganska tillfredsställande. I så fall skall såväl dörren som tröskel och dörrpost förut klädas med asbest och därefter med plåt, minst 1 mm. tjock. Dessa plåtar skola falsas i varandra och ej spikas och dessutom fästas med genomgående nitlar eller bultar med mutter, detta därför att vanlig spik i värmenger sig och

plåten därefter buktar, och sedan är dörren inget skydd. Emellertid visar praktiken att man ej kan begära för mycket av dessa hemmagjorda dörrar. Som lämpligt rekommenderas att falska plåtarna i varandra, fästa skarvar och kanter med tre spik med en tums mellanrum, därefter en genomgående nit, så tre spik, så en nit o. s. v.

Belysningen är väl numera överallt elektrisk, varför vi ej behöva taga hänsyn till något annat slag. Undertecknad känner sig alltför in-

kompetent att giva några råd på detta område utan inskränker sig till att varna för kristidsledningar av zink samt hemmagjorda säkerhetsproppar. Tag vid syn eller besiktning stickprov på proppar, de hemmagjorda äro lätta att igenkänna och snart lära sig elektrikerna att myndigheterna se efter den detaljen och låta bli hemplåstringen.

Och nästa artikel börja vi med
apotek.

Forts.

G. R.

Brandskyddet på landsbygden.

Föredrag av Brandkapten *H. Sellden* vid Svenska Landskommunernas Kommunalkurs i Stockholm den 25 april 1929.

Brandskyddet på landsbygden och därmed sammanhängande frågor skulle utgöra titeln på detta föredrag. Jag vill emellertid redan från början poängtera, att föredraget icke avser att giva ett svar på denna svårösta fråga, ty det går över min ringa förmåga. Många äro de, som försökt lösa detta svåra problem med mer eller mindre gott resultat. Att organisera och upprätta ett brandförsvar inom en viss ort eller inom ett visst område möter ingen svårighet, förutsatt att erforderliga penningmedel finnas tillgängliga liksom vatten för eldsläckning, men när dessa förhållande icke äro för handen, blir saken något helt annat.

Mitt föredrag kan därför icke bli annat än några egna synpunkter i hithörande frågor, visst icke avsedda att gälla såsom axiom, utan fastmer som enkla råd.

Bestämmelserna i brandstadgan av den 15 juni 1923 angående landsbygden äro något svävande. Sålunda heter det om brandstadgans tillämp-

ningsområde, att då landskommun därom gör framställning eller då länsstyrelsen med hänsyn till byggnadstätthet eller befinthigheten av eldfarliga inrättningar finner sådant erforderligt för beredande av trygghet mot skada av brand, äger länsstyrelsen efter vederbörandes hörande förordna, att vad i denna stadga bestämmes skall helt eller delvis gälla inom viss kommun å landet eller del därav. Detta avser givetvis icke rena landsbygden, utan tätare bebyggda samhällen.

Beträffande brandstyrka heter det, att kommun skall upprätthålla en brandstyrka av tillfredsställande storlek och sammansättning, vilket ju icke säger så mycket. Villigt måste dock medgivas, att brandstyrkas storlek, brandredskap m. m. icke kan fixeras i en brandstadga, ty denna är ju helt naturligt beroende på de ur brandfaresynpunkt lokala förhållandena för varje fall.

Enligt brandstadgan kan således, av vad som nyss anförts, brand-

skyddet ordnas antingen på frivillighetens väg efter framställning till länsstyrelsen eller genom åläggande från länsstyrelsens sida.

I de fall där brandförsvaret är ett trängande behov, men vederbörande sakna förståelse eller vilja för upprättandet av ett dylikt är det av nöden, att brandstadgan såsom nu är fallet giver länsstyrelsen rättighet att ingripa, för att tillgodose detta behov.

Ett tredje och av brandstadgan oberoende sätt att tillgodose landsbygdens eldsläckningsväsende är upprättandet av frivilliga brandkårer, avsedda för den egna bygdens brandförvar.

I dessa kårers organisation ingriper icke länsstyrelsen, utan äro de helt fristående, med uppgift, att enbart släcka eldsvådar. Det förebyggande brandskyddet faller utom ramen för dessa kårers verksamhet.

Beträffandesådanafrivilligabrandkårer kan omnämnas, att ett stort antal dylika upprättats och organiserats i en del län genom Svenska Brandkårens Riksförbund. Såsom lysande föredöme i detta fall framstå Skåne och Dalarne.

När ett brandförvar skall upprättas å landsbygden, äro de svåraste hindren penningar och vatten. Som så ofta inom övriga verksamhetsområden saknas penningmedel, då kommunerna kanske äro skuldsatta och skattetyngda och tillgången anses böra användas till andra ändamål än anskaffandet av brandmateriel. En sådan åsikt kan förstås till en viss grad, till en viss grad icke.

Mången resonerar kanske som så, att kommunen icke bör bära ansvaret för eldsläckningen inom densamma, ty det är ju var och ens privatsak, att i möjligaste mån gardera sig mot eldsolyckor genom brandförsäkring. Brinner det får jag ut min brandförsäkring och ingen eller ringa skada är skedd. Jag bygger upp min stuga igen och skaf-

far mig nya möbler, så är allt gott och väl.

Samma vare förhållandet beträffande industrien. Eller också hörs den gamla visan: »Här har icke brunnit på så och så lång tid, varför skola vi då anskaffa en dyrbar brandattiralj.»

Men å andra sidan glömmar man att elden är en sträng herre, som icke allenast nöjer sig med döda ting utan även med levande. Gods och guld kunna ersättas, men aldrig ett förspilt liv. Det är nog gott och väl med brandförsäkring, men den skyddar icke mitt eget eller mina anhörigas eller mina kreaturs liv.

Vidare måste betäckas följderna av exempelvis en industribrand med åtföljande arbetslöshet och nöd. Kanske rörelsen rentav nedlägges efter en storbrand. Beträffande det sist anförda skälet, att det icke brunnit under lång tid gäller den gamla regeln: »I dag mig, i morgon dig».

Av vad jag nyss anfört, är det därför orätt, att sitta med armarna i kors och låta saken ha sin gång. Nog händer det, att svårigheterna synas oöverkomliga för anskaffande av penningar till kommunens brandförvar, men svårigheterna äro ju som bekant till för att övervinnas. Finnes blott det rätta intresset är halva målet vunnet.

Lokala brandförsäkringsbolag hava ofta i dylika fall räckt en hjälpande hand genom kontanta bidrag eller genom räntefria lån på lång tid. Basarer och fester kunna med tiden giva en vacker slant, varför det gäller att handla och icke att resignera.

Ordandet av den egna bygdens brandförvar medför icke blott en viss trygghetskänsla, utan även ofta ren vinst, i det att nedsättning i brandförsäkringspremierna kunna medgivas.

Sålunda kan anföras, att ett samhälle i Stockholms skärgård nedlagt omkring 10,000 kr. på sin brand-

materiel. Genom detta har försäkringspremierna nedgått så, att skillnaden mellan de tidigare och de nuvarande premierna räcka till att amortera dessa 10,000 kr. på ungefär 2½ år. Efter denna tid hava försäkringstagarna betalt sin materiel och skörda endast en rättvis lön för sin möda.

I rättvisans namn bör dock påpekas, att särskilt gynnsamma omständigheter här voro till förmån.

Det andra hindret utgör som förut framhållits vattenfrågan. Det är ju meningslöst anskaffa dyrbar brandredskap, då vattentillgång saknas, ty det hjälper icke om den förra är av modern och fullgod beskaffenhet, därest vatten icke finnes. Jag vill i detta sammanhang omnämna en episod, som inträffade vid en stor eldsvåda i ett Stockholm närbeläget samhälle för en del år sedan. Enligt order uttryckte jag till brandplatsen med en större motorspruta jämte bemanning. Vid framkomsten befanns en större fabriks övertänd, och min första fråga, som ställdes till en välklädd herre, gällde vattentillgång och eventuell uppställningsplats för motorsprutan. Denne svarade som följer: »Vatten det har ni väl med Eder».

Vattenledning och brandposter för eldsläckning å landsbygden kan på grund av kostnadsskäl sällan ifrågakomma. Finnes sjöar, åar eller andra vattensamlingar löser sig ju frågan av sig själv. Vad jag här har att iakttaga, är blott och bart anordnandet av nedfartsvägar, samt uppställningsplatser för sprutorna, vilket i allmänhet lätt låter sig göra.

Saknas dylik vattentillgång, men marken är vattensjuk, kunna brandbrunnar anordnas. Dessa brandbrunnar böra icke göras för små, utan så stora, att de rymma minst 40—50 meter³. Brunnarne böra vidare skyddas för kyla, så att de icke bottenfrysas vintertid. Avståndet mellan brunnarna blir helt naturligt beroende på byggnadstäthet

och antalet större brandrisker. I allmänhet bör avståndet icke överstiga 300 meter.

Iordningställandet av dylika brandbrunnar kostar givetvis pengar. Dock skulle måhända kunna tänkas, att fattigare kommuner kunde komma i åtnjutande av bidrag från beviljade anslag till nödhjälpsarbeten. Jag är icke insatt i gällande bestämmelser för erhållandet av dylik hjälp, dock synes det mig, som om bidrag till grävande av brandbrunnar vore minst lika behjärtansvärt, som anslag för t. ex. makadamslagning.

På en del platser jag besökt, har vattentillförseln för eldsläckning ordnats så, att pumpstationer varit anordnade vid vattensamlingar, varvid vattnet genom rör ovan jord pumpats till olika tomma brandbrunnar eller bassänger, placerade å lämpliga platser.

I de fall där vattensamlingar eller vattensjuk mark saknas, finnes nog ingen lösning på denna fråga. Brunnar för vatten till husbehov räcka i allmänhet icke till för eldsläckning.

De kunna ha sin stora betydelse vid eldsvådetillbud eller vid helt små eldsvådor, men det är också allt.

Jag har i det föregående berört de främsta orsakerna till, att svårigheter uppstå vid tillgodoseendet av landsbygdens försvar mot den »röde hanen». Om vi utgå ifrån att dessa svårigheter icke äro för handen, skall jag i det efterföljande söka utveckla några synpunkter angående brandredskap och organisation i största allmänhet.

Eldsläckningsredskap kunna indelas i två grupper. Den första utgöres av sådan brandredskap för vilkens användande vattentillgång måste finnas, t. ex. motorsprutor, ångsprutor och handkraftsprutor, den andra utgöres av handeldsläckningsapparater, dels pyts- eller asuranssprutor, dels apparater vilka i sig innesluta ett släckningsmedel, d. v. s. vad man i dagligt tal bru-

kar kalla för kemiska eldsläckningsapparater.

De förra äro givetvis avsedda för större eldsvådor och de senare för mindre eldsvådor eller eldsvådetillbud.

Beräffande den först omnämnda gruppen av brandredskap är motorsprutor att föredraga. I marknaden finnes f. n. en mängd utmärkta sprutor av olika storlek och olika fabrikat, bl. a. sådana av svensk tillverkning. För landsbygdens behov torde, på grund av svårigheten att framföra tyngre sprutor till vattendrag, exempelvis nedför sluttningar eller över sankar marker, lätta drag- eller bärbara sprutor vara att rekommendera. Ofta kunna dessa för snabb transport bogseras efter eller upphängas å automobil, eller kunna de placeras på själva bilen.

Ängsprutan, vilken på sin tid betydde en revolution på eldsläckningsredskapens område — för att sedermera distanseras av motorsprutan — kan numera anses hava tjänat ut sin tid, åtminstone i stort sett. Den är oftast besvärlig att transportera, varjämte uppeldningen tager sin tid. Den kan nog hava sin betydelse, som mera stationär materiel, men är som nyss nämnts mindre lämplig för transport å landsbygden.

Handkraftsprutor kunna någon gång komma till stor nytta vid eldsläckning.

Vid val av motorsprutor bör hänsyn tagas till, att dessa uppfylla vissa av brandförsäkringsbolagen uppställda villkor, för att eventuellt nedsättning av brandförsäkringspremierna kan ifrågakomma.

Dessa nedsättningar avse givetvis sådana samhällen, där premieförhöjning på grund av tätbebyggdhet, brandrisker m. m. förekomma.

Svenska Brandtarifföreningen har i »Allmän Tariff n:r 63» närmare

fastställt dessa villkor för godkännande av motorsprutor.

Jag skall här icke ingå på någon närmare beskrivning av de olika förekommande typerna av motorsprutor, ty detta faller utanför ramen för mitt föredrag. Emellertid kan jag icke underlåta att betona vikten av att därest sprutor skall förvaras i oeldad lokal, sprutans lämplighet härför noga undersökes.

De kemiska eldsläckningsapparaterna kunna sägas till en viss grad komplettera den större materielen. De förra äro till för ett ögonblickligt ingripande, under det att längre tid tages i anspråk, för att sätta den senare i funktion.

Vid inköp av kemiska eldsläckningsapparater bör ihågkommas, att endast fullgoda sådana, d. v. s. av Statens Provvningsanstalt godkända, anskaffas, ty eljest riskerar man lätt att få en mindervärdig och för eldsläckning kanske oduglig apparat.

Vidare måste hänsyn tagas till den art av eldsvådor varvid apparaten sannolikt kommer att användas. Olika apparater äro nämligen godkända för olika ändamål, t. ex. för släckning av eld i bensen och andra eldfarliga oljor, brand i elektriska ledningar m. m. Den för varje särskilt fall lämpliga, och icke första bästa apparat, bör därför väljas.

Skall kemisk apparat förvaras i oeldad lokal bör tillses, att densamma är frostfri.

För all brandredskap gäller, att densamma förvaras å lämplig samt lätt tillgänglig plats. Den bör även ägnas noga tillsyn, varjämte personalen genom ofta förekommande övningar bör göras förtrogen med dess skötsel, för erhållande av största möjliga effekt i farans stund.

När brandredskap av ena eller andra slaget skall anskaffas — till tryggande av ortens brandförsvar — måste detta helt naturligt bli beroende på ortens tätbebyggdhet, antalet eldfarliga risker, vattentill-

gång m. m. Brandförsäkringsbolagens brandinspektörer hava ofta biträtt i dylika frågor, varjämte Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkårens Riksförbund ävenledes finnas tillgängliga, för att bistå med råd och dåd.

Jag övergår nu till organisationen av brandkåren och därmed sammanhängande frågor.

Vad först och främst alarmering av eldsläckningsmanskabet beträffar, är detta understundom en av de största stötestenarna. Brandtelegraf kan av kostnadsskäl icke förekomma och är dessutom av ringa värde, då släckningsmanskabet icke är kasärnerat. Elektriska ringklockor till hemmen äro ju värdefulla nattetid, men sakna betydelse under dagen, då kårens medlemmar till större delen befinna sig på arbete utom hemmet, ibland kanske spridda på stora områden.

Därest ångvissla finnes, exempelvis inom fabrik e. d., är signaler från denna lämpligaste medlet att sammankalla manskabet. I annat fall torde kraftiga elektriska eller luftsirener böra anskaffas.

Ett vanligt alarmeringsmedel å stationssamhällen förr i tiden — kanske än i dag praktiserat — var att ett lokomotiv tjutande kördes fram och tillbaka inom stationsområdet, eventuellt inom samhället. Ett sätt, som ifråga om effektivitet icke lämnade något övrigt att önska.

Beträffande sammansättningen av brandkårens medlemmar, kan ju denna ske på olika sätt. Lämpligast torde nog vara, att i möjligaste mån söka rekrytera denna av personer, vilkas arbete till största delen utföres inom samhällets eller ortens centrala delar. Att detta manskab om möjligt bör bestå av yngre eller medelålders män säger sig självt. Som ett tredje önskemål framstår, att denna personals bostäder icke är allt för långt bort belägen från den plats, där brandattiraljen förvaras.

Personalens numerär blir beroende på de lokala förhållandena. Man gör dock klokt uti, att icke taga till denna för snävt, utan snarare tvärtom, därest tillgång till personal finnes.

Under ogynnsamma omständigheter kan annars den situationen uppstå, att tillräcklig personal till betjänande av brandredskapen saknas.

Beträffande brandmanskabets utbildning och olika uppgift å brandplatsen, kunna ju även dessa förhållanden föranleda diskussion och olika meningar göra sig ofta gällande. För egen del har jag funnit, att en uppdelning av en större kår (av manskab) i olika grupper, varje grupp med en särskild bestämd uppgift att fylla å brandplatsen, visat sig synnerligen lyckligt. Erfarenheten från ett flertal eldsvådor där sådan organisation funnits, har även bekräftat detta.

Sådana grupper hava benämnts A, B, C och D gruppen med uppgift:

A-gruppen, att vara livräddnings- och bärgningsavdelning. Denna grupp åligger, att vid alarm omedelbart begiva sig till eldstället medförande stegar och lämpliga verktyg såsom yxa, såg, spett m. m. — för att eventuellt bereda sig tillträde till den brinnande byggnaden — samt livräddningsmateriel om sådan finnes. Gruppen skall i första hand verkställa räddning av människor och djur samt i andra hand räddning av inventarier m. m. I övrigt står gruppen till förfogande som reserv.

B-gruppen, att framföra befintliga sprutor till vattendrag, iordningställa och sköta brandsprutorna samt koppla sug- och tryckslangar. Gruppen skall vid alarm omedelbart begiva sig till den plats där sprutorna förvaras.

(Forts.)

RIKSFÖRBUNDET.

Beskyddare: H. K. H. KRONPRINSEN.

Ordförande:
NILS EDÉN
Landshövding
Stockholm

Vice ordförande:
JOHAN NILSSON
Landshövding
Kristianstad

Kassaförvaltare:
G. BYLUND
Direktör
Drottninggatan 2
Stockholm 16
Tel. 7341

Övriga ordinarie ledamöter av centralstyrelsen:

Landshövdingarne C. Malmroth, Jönköping, och N. Ringstrand, Umeå, Direktör P. Tollin, Linköping
Agronom G. Eliasson, Svalöv, Överstelöjtnant R. Stridbeck, Borås, och Häradsskrivaren A. Hwasser, Falun.

Suppleanter:

f. Vice brandchef N. Ohlsson, Malmö, Brandkonsulent C. Landström, Falun, Brandchef W. Odell, Halmstad, Kapten F. W. Kylberg, Vattholma, Ryttmästare A. Heggström, Malmö, och Civilling. W. Graneli, Jönköping.

Revisorer:

Godsförvaltare Fr. Larsson, Lövestad, och Häradsskrivare S. Gottliebsson, Falun. Suppleanter: Mejeri-föreståndare W. F. Svensson, Hurva, och Kommunalordf. H. Adrian, Osby.

Centralstyrelsens

Expedition och Redaktion

Nybrogatan 50. Stockholm 5. Tel. Ö. 6308

Postgiro n:r 4870.

Föreståndare: Riksförbundets sekreterare: Kapten
ERIK GILLNER.

Förbundsmötet 1930.

Centralstyrelsen har å sammanträde den 15 mars beslutat förlägga årsmötet till Södertälje under den 28 och 29 nästkommande juni.

Nyanmälda kårer.

B.	Hargs bruk.		Gryts frivilliga brandkår
	Holmens Bruks och Fabriks	N.	Harplinge kom. »
	A.-B. brandkår.		Getinge friv. »
	Saltsjöbadens brandkår.	R.	Varbergs »
	Rimbo »		Skövde »
	Solhems »		Falköpings »
	Lidingö »		Tibro »
	Öregrunds »		Stenstorp »
	Vaxholms »	T.	Hjo »
	Norrtälje »		Lidköpings »
C.	Djursholms »	U.	Järpås »
	Gamla Upsala friv. brandkår.		Lindesbergs »
	E. Gusums Bruks och Fabriks A.-B.		Sala »
	brandkår.		Fagersta Bruks A.-B. brandkår.
	Motala sockens brandkår.		Kohlswa Bruks brandkår.
	Hällestads friv. »		Västanfors »
	Österbymo » »		Köpings friv. »
	Ringarum friv. brandkår		Arboga »
		W.	Kungsörs »
		BD.	Strands friv. »
			Råneå »

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Örebro läns brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Överbrandmästare J. B. Svensson. Adr.: Brandstationen, Örebro.

Brandkårsförbund i Örebro län bildat.

Under ordförandeskap av landshövding Hasselrot har den 10 jan. på Örebro slott hållits ett sammanträde för bildande av ett länsförbund av Svenska Brandkärernas Riksförbund.

Till sammanträdet hade kallelse utståits till de brandkårer inom länet, vilka tidigare äro till riksförbundet anslutna, varjämte närvaro Örebro brandstodsbolags ordförande, f. riksdagsman A. P. Gustafsson, samt dess ombudsman herr Lars Ericsson, från Fällingsbro brandstodsbolag dess ordförande herr Erik Jansson samt från brandkåren i Örebro brandchefen major Thestrup och överbrandmästare A. W. Svensson.

Sekreteraren hos Riksförbundet, kapten E. Gillner, höll ett inledande föredrag om förbundets organisation och verksamhet.

Efter föredraget framförde landshövdingen ett tack till tal. för den klarläggande framställningen. De närvarande beslöto därefter enhälligt att bilda ett länsförbund av Svenska Brandkärernas Riksförbund. En interimsstyrelse tillsattes, bestående av följ. fem personer: landshövding B. Hasselrot, ordf., riksdagsman A. P. Gustafsson, major E. Thestrup, E. Jansson, Fällingsbro, och överbrandmästare A. W. Svensson. Styrelsen fick i uppdrag att till ett kommande sammanträde framlägga förslag till stadgar, varvid dock till grund för dessa skulle tagas de normalstadgar, som länsförbund på andra håll använt sig av.

Ävenså fick styrelsen i uppdrag, på förslag av major E. Thestrup, att utarbeta en plan för förbundets finansiering. Under diskussionen framhölls att de större länsbrandstodsbolagen på andra håll visat saken ett mycket stort intresse genom att lämna rätt

avsevärda belopp, medan de mindre sockenbolagen i de allra flesta fallen ställt sig oförstående.

Omedelbart efter mötet hölls styrelsesammanträde, varvid på landshövdningens förslag beslöts att till ett

kommande förbundssammanträde kalla representanter för alla brandkårer i länet för att få dessa anslutna till förbundet. Dessutom skulle representanter för samtliga i länet befintliga brandförsäkringsinrätt. även kallas.

Västmanlands läns brandkårsförbund.

Konsulent: Brandchef O. Klarholm. Adr.: Brandstationen, Västerås.

Västmanlands läns brandkårsförbund bildat.

Inom Västmanlands län hade Riksförbundet före hösten 1929 icke nedlagt något nämnvärt arbete, ingen brandkår var medlem och en hel del av länets brandmän hade väl knappast reda på förbundets existens, när tanken väcktes, att inom länet bilda ett brandkårsförbund, anslutet till Riksförbundet. En del lokala utredningar om brandskydd och släckningshjälp och ett föredrag av undertecknad vid studiekurs, anordnad av Landskommunernas förbund, samt tidningsartiklar hade kanske i någon mån förberett det organisationsarbete, som Riksförbundets sekreterare vid nämnda tidpunkt satte i gång.

Landshövding Murray lovade villigt att taga ledningen, länets båda brandstodsbolag intresserades och beslöto understödja saken, brandkonsulent förordnades och medlemsanskaffning till Riksförbundet påbörjades. När 18 brandkårer anmält sig ansågs tiden mogen för bildande av länsförbund och den 22 februari 1930 samlades på kallelse av landshövdingen i rikssalen å Västerås slott ett 30-tal representanter för försäkringsbolag, stads-, köpings-, bruks- och industribrandkårer m. fl. intresserade.

Landshövding Murray öppnade sammanträdet och hälsade de närvarande välkomna, varefter Riksförbundets sekreterare, kapten Erik Gillner, höll ett kortare föredrag om Riksförbundets organisation och verksamhet, därvid han lämnade en del statistiska uppgifter om brandskadebelopp och eldsorsaker och redogjorde för det arbete, som utföres för att minska eldsolyckornas antal och omfattning i vårt

land. Efter föredraget beslöto de närvarande att bilda Västmanlands läns brandkårsförbund och »Normalstadgar för brandkårsförbund» antogos med några smärre förändringar, varefter man skred till val av styrelse och revisorer. Valda blevo i styrelsen:

Ledamöter: Landshövding W. Murray, ordförande, Godsägare R. Westerdahl, Kusta, vice ordförande, Direktör A. Molander, Tortuna, Riksdagsman E. Olovson, Västerås, Överingenjör Y. Törneman, Surahammar, Brandcheferna, Kapten O. Klarholm, Västerås, Landstingsman E. Lindén, Arboga, Plåtslagaremästare J. A. Rickman, Heby, Länspolis E. V. Gustafsson, Norberg.

Suppleanter: Rådman J. W. Ödman, Västerås, Godsägare A. Ericson, Kolbäck, Fanjunkare A. Björkholm, Valskog, Brandcheferna, Kapten C. Camitz, Sala, Förvaltare E. Broström, Köping, Handlanden J. B. Lorentzon, Västanfors.

Revisorer: Bergsingenjör G. Lundberg och Kapten G. Robsahm, Västerås.

Revisorssuppleanter: Disponent S. Boman, Skultuna, Herr D. Larsson, Tillberga.

Sedan Landshövdingen med några ord uttryckt förhoppningen, att det nybildade förbundets verksamhet måtte bli till nytta för länets inbyggare, upplöstes sammanträdet.

Vid därefter hållet styrelsesammanträde utsågs till verkställande utskott landshövding Murray, godsägare Westerdahl och kapten Klarholm, (den sistnämnde sekreterare och konsulent) samt till kassaförvaltare rådman Ödman.

Olof Clarholm.

Skånska förbundet.

Brandkonsulent: F. v. Brandchefen N. Ohlsson. Expedition Kungsgatan 26, Malmö.
Tel. 1665.

Jubilerande brandkår. Ö. Äspinge frivilliga brandkår har firat sitt 10-årsjubileum i Äspinge folkskola, då ett intressant och med ljusbilder illustrerat föredrag om brandkårsrörelsens uppkomst och utveckling hölls av f. brandkonsulenten C. Brandberg från Lövestad. En intressant redogörelse för Äspinge brandkårs verksamhet föredrogs. Flera uttryckningar till eldsolyckor hava under dessa år förekommit och vid flera tillfällen har kåren erhållit belöningar av Färs och Frosta häraders brandstods-förening för raskhet och rådgivet. Ännu har kåren i bruk den handkraftspruta, som inköptes vid startandet, men behovet av en motorspruta gör sig givetvis allt mera gällande, och för att få medel till inköp av en sådan kommer det att anordnas en fest under sommaren 1930. Kåren åtnjuter intet kommununderstöd, men har dock, tack vare en givande insamling bland medlemmarna, omkring 500 kr. i kassan. Medlemsantalet är 23. Ordf. i styrelsen är lantbr. Ludvig Mortier, brandchef lantbr. Nils Jernberg, Ö. Äspinge.

Högestads frivilliga brandkår har haft ordinarie årssammanträde, varvid förhandlingarna leddes av greve Gustaf Piper, Högestads gård. Inkomster och utgifter för sisl. år balanserade på kr. 12,359: 18, varjämte inventariets värde uppgingo till kronor 10,870: —, medan överskottet på årets rörelse uppgått till kr. 5,212: 29. Till styrelseledamöter utsågos greve Gustaf Piper, Högestads gård, ordförande, inspektör E. W. Persson, därstädes, vice ordförande, kvarnägaren Nils Johansson, Allevads vattenkvarn, kassör, och bokhållaren Gunnar Olsson, Högestads gård, sekreterare. Övriga ledamöter blevo arrendator Johan Nilsson, Högestad, snickaremästare Anders Jön-

son Severin, Högestad, och nyvaldes i stället för förvaltaren P. H. Olsson, Fylan, som avsagt sig, folkskolläraren Sven Rosengren, Högestad. Till deras suppleanter utsågos jägaren Anders Christersson och fjärdingsman J. Rix samt kördrängen Johan Andersson, alla i Högestad. Till revisorer valdes trädgårdsmäst. Yngvar Schultz och kammartjänaren Nils Christersson, med smedmästaren Hjalmar Paradis som suppleant. Till kärechef återvaldes greve G. Piper, och till vice brandchef inspektör E. W. Persson. Till kårens ombud vid detta års sammanträden med Skånska brandkårsförbundet utsågos inspektör E. W. Persson, med bokhållare Gunnar Olsson som ersättare. Till ombud vid sammanträden med Svenska brandkärernas riksförbund utsågos greve Gustaf Piper, med lantbrukaren Erik Hakansson, Högestad, som ersättare. Kåren beslöt att före den instundande sommarens nöjessångs början låta uppföra en ny, helt täckt, förstklassig dansbana samt i övrigt låta vidtaga en hel del omfattande förbättringar. Till hedersledamot inom kåren kallades fröken Karin Liljebäck, Högestad.

Frivilliga brandkåren för Marieholm med omnejd har hållit sitt ordinarie årsmöte under ledning av ordföranden sakkörare N. Svensson, Marieholm. Den ekonomiska ställningen är god, och kåren är väl rustad för att möta eldsolyckor. Styrelsen erhöi följande sammansättning: ordf. och brandchef sakkörare N. Svensson, Marieholm, förste släktningsschef grosshandl. Alfred Jönsson, bärgningsschef grosshandl. Nils Persson, andre släktningsschef handl. Tage Svensson, förste vattenchef slaktaremästare A. Pettersson, andre vattenchef hr Helge Persson. Revisorsuppdraget anförtroddes åt skräd-

daremästare Daniel Lindstein och handlanden Georg Pettersson med handl. Johan Håkansson som suppleant.

Billeberga frivilliga brandkår har nu antagit stadgar i huvudsaklig överensstämmelse med Skånska brandkårsförbundets normalstadgar. Organisationen räknar f. n. ett 40-tal aktiva medlemmar och äger motorspruta, nyligen förvärvat lastbil, just färdigbyggt slangtorn m. m. Vid ett sammanträde härförliden i Billeberga valdes till ordförande landstingsmannen Johannes Larsson, och till v. ordf. lantbrukaren Alfred Ågårdh samt till övriga styrelseledamöter skräddaren Aug. Anderberg, muraren Wilhelm Bengtsson, förre lantbrukaren Jesper Jespersson, lantbrukaren Elov Håkansson och snickaren Gustaf Lindgren. Till brandchef utsågs herr Alfred Ågårdh och till v. brandchef herr Gunnar Håkansson.

Västra Karleby frivilliga brandkår har hållit sitt ordinarie årsammanträde i Dösjebro under ledning av ordf. lantbr. Ernst Jönsson, Vashög. Räkenskaperna slutade på 16,960 kr. 48 öre, tillgångarna anses vara värda kr. 14,492: 48. Till ordf. och brandchef utsågs lantbr. Ernst Jönsson, Vashög, till vice ordf., sekr. och vice brandchef smedmästare N. P. Hallin, Karaby, till kassör byggmästare H. P. Hansson, Dösjebro, till chef för Henkelstorpsavdelningen utsågs lantbr. Johan Pålsson, chef för Dösjebro-avdelningen blev hr H. A. Mattsson; medlemmar av styrelsen blev därjämte landstingsman Per Persson, Carlslund, och förman Emanuel Hallin, V. Karleby. Under året har kåren haft 12 övningar, 7 gånger har den måst rycka ut till eldsvåda. För härunder visad rådighet har kåren i belöning fått mottaga 375 kr. samt åtnjutit ett anslag av 200 kr. från häradsbolaget. Vid tävlingar mellan ett flertal kårer, anordnad av häradsbolaget, stannade V. Karleby i den grupp, som omfattade elitkårer. Vid mötet beslöts inköpa brandsegel. Efter de officiella

förhandlingarna höll brandmäst. Heister fr. Hålsingborg ett instruktivt föredrag över ämnet »Sotning och soteld».

Hästveda frivilliga brandkår har hållit årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes. Räkenskaperna balanserade på kr. 865: 30. Till ledamöter i styrelsen för innevarande år omvaldes kronofjärdingsman Erik Malm, verkmästaren Albert Nilsson, handlanden Mauritz Bengtsson, bilägare A. Nilsson samt kvarnägare Fredrik Persson, med kamrer G. Persson och snickare A. Johansson som suppleanter. Till revisorer utsågos skomakaren Nils Jönsson, elektriker H. Rosén och målare B. Tetzell. Till att utom brandchefen representera kåren vid Riksorganisationens kongress valdes kamrer G. Persson.

Smedstorps Frivilliga brandkår avhöll den 8:e februari sitt andra årsmöte under stor tillslutning.

Av den digra styrelseberättelsen framgick bl. a.: Kåren hade vid årsskiftet 111 medlemmar. Dess kassakonto balanserade vid samma tid på ett belopp av c:a 15,000 kr. och kåren hade material för en summa av c:a 11,000 kr. Styrelsen hade under året avhållit 29 sammanträden för såväl kårens direkta angelägenheter som dess mera indirekta, såsom anordnande av fester o. dyl. för anskaffande av medel m. m.

Smedstorps Frivilliga Brandkår är ägare till en under fjoråret levererad automobilspruta, bestående av en 1,000 min.-l. Amag-Hilpasts självvakuerande pump monterad å Fords nya chassiss, samt har i dagarna fått sitt nya slangtorn färdigbyggt. Detta har uppförts synnerligen ändamålsenligt för en kostnad av 3,165 kr.

Kåren har f. n. ingen skuld å sina materialier, detta i första hand beroende på stort intresse och oförvillighet bland medlemmarna, men även på den förståelse och välvilja som Ingelstads och Järrestads häraders

brandstodsbolag visat mot denna kår i likhet med övriga inom dess verksamhetsområde.

Kåren valde vid sin ovannämnda årsstämma till brandchef målaremäst. Ernst Lindsten och till vice brandchef järnhandlare Gustav Dahlin. Dess ordförande är herr M. Skoog. G. D.

Gårdsbrand i Hagestad, Skåne. Den stora Hagestadsbranden lördagen den 15 februari, då 40 djur innebrändes hos lantbrukaren Nils Mattsson och tre av hans nya moderna uthuslängor nedbrunno, torde vara mordbrand.

Elden utbröt klockan sex på morgonen. Det kom snart folk till från de närmast liggande gårdarna, men brandkärerna från de mera avlägset belägna samhällena dröjde, därför att dimma skymde eldsvådan, som endast syntes på ett kort avstånd. För rökens skull fick man ej ut mer än ett par av nötkreaturen, medan, förutom en tjur, ett 30-tal stamboksberättigade kor och 7 hästar innebrändes. Djuren kvävdes tidigt av röken. Svinstallet med ett trettiotal djur undgick elden.

När även boningshuset såg ut att stryka med, och telefonen till Borrbý var stängd, satte gårdsägaren sig i sin bil och for in och alarmerade Borrbý brandkår, vilken snart var vid eldstället. Dit kommo också efterhand Löderups, Valleberga och Kåseberga brandkårer. Men intet vatten fanns i närheten av gården, och brunnen mitt på den rökuppfyllda och eldomgivna kringbyggda gårdsplanen kunde ingen nåra sig. Rören till vattenledningen hade även sprungit i hetan. Man sprutade då med alla fyra sprutorna och under en olidlig stank, gödselbrunnens 60,000 liter, över boningshuset, som på så sätt räddades.

Gårdsbrand i Skåne: Källesjö.

Man lyckades rädda djuren. Mängder av redskap och gröda förlorade.

Eldens uppkomst obekant.

Den 27 febr. har Källesjö gård, tre kilometer nordväst om Ystad, härjats

av eld, varvid gårdens väldiga uthusbyggnader med undantag av ett spannmålmagasin och några smärre byggnader lagts i aska.

Elden började vid halv 11-tiden och har tydligen uppstått ungefär mitt i den åt öster belägna logbyggnaden. I det torra virket och närd av hö och halm mängderna spred sig elden snabbt över till de närliggande ko- och häststallen.

Gårdens befäl och de tillskyndande arbetarna koncentrerade allt arbete på att få ut djurbesättningen, som räknar cirka 140 nötkreatur och 21 hästar. Röken hade redan då inträngt i kostallet och det var med verklig livsfara de sista kreaturen fördes ut. Troligt är dock att samtliga kreatur räddats, ehuru man i röken ej kunde vara säker därpå. Ystads stads motorspruta, Ystads frivilliga brandkår och Charlottenlunds motorspruta deltog i släckningsarbetet. Alla gårdens maskiner och redskap med undantag av några vagnar innebrändes liksom också allt hö och halm.

Ett svårt år ur brandsynpunkt i Skåne.

Göingehäradernas förening betalade ut 290,495 kr. i fjol.

Göingehäradernas ömsesidiga brand- och nötkreaturs-försäkringsföreningar hade tisdagen d. 25 febr. ord. årsstämma i Hässleholm under ordförandeskap av frih. Kjell Barnekow, Sinclairsholm. Ordföranden framhöll att 1929 varit ett svårt år i så måtto, att föreningen fått göra brandskadeersättningar till ett belopp av nära 300,000 kr., under det motsvarande sifferåret förut stannat vid cirka hälften. Förhållandet var emellertid icke enastående, utan i hela landet hade man kunnat iakttaga en avsevärd stegring av eldsolyckornas antal under den senaste tioårs-perioden. Föreningens försäkringsstock hade ökat med fyra miljoner kronor, och Göingehäradernas brandstodsförening är fortfarande den

största i Kristianstads län och den andra i ordningen i vår provins.

Räkenskaperna, omslutande kronor 354,605: 88, godkändes. Under 1929 utbetalades i brandskadeersättningar kronor 290,495: 79, varav enbart för den stora Araslövsbranden 94,351 kr. Försäkringssumman uppgick vid årets slut till kr. 165,501,530: — och ansvarssumman kr. 168,681,750: —. Antalet försäkringar uppgick till 21,214. Kreatursförsäkringsföreningens räkenskaper, omslutande kr. 51,590: —, godkändes likaledes.

Styrelsen hade föreslagit, att understöttet i brandförsäkringsföreningen, kr. 43,402: 36, skulle täckas av medel från skaderegleringsfonden, och

att från samma fond skulle till brandkärslänefonden överföras 10,000 kr. Detta blev också stämmans beslut. Efter denna reglering uppgår reservfonden till kr. 175,898: 23, skaderegleringsfonden till kr. 116,597: 64 och brandkärslänefonden till 60,000 kronor.

För utdelning av bidrag till frivilliga brandkårer inom verksamhetsområdet beviljades ett anslag på 5,000 kr. Till Skånska brandkårsförbundet beviljades ett anslag av 5 kr. pr miljon försäkringsvärde, med vilkor, att samtliga andra skånska häradsbolag beviljade enahanda belopp. Skulle så icke bliu fallet, skulle vanligt anslag 300 kr. utgå.

Älvsborgs läns brandkårsförbund.

Brandkonsulenter: Brandchef *C. Halldin*, Trollhättan, v. Brandchef och Sekreterare *C. Bergström*, Borås.

Mustads sömfabrik i Dalsland svårt härjat av eld.

Fyra stora byggnader, samtliga av trä, i grund nedbrunna. Skadorna torde uppgå till en halv miljon kronor.

På måndagseftermiddagen den 3 mars har en förödande eldsvåda härjat aktiebolaget O. Mustad & Sons sömfabriks anläggningar i Mustadfors i Dalsland. Elden uppstod vid 3-tiden i den s. k. värmesmedjan, där troligen gnistor antänt de torra träväggarna. Inom en kort stund var byggnaden övertänd och härifrån spred sig elden till lagerbyggnaden. Hjälp anlände från Dalslånged och Billingsfors och man lyckades efter ett energiskt släckningsarbete begränsa branden.

Förutom lagerbyggnaden och värmesmedjan nedbrunno även den mekaniska verkstaden och sorteringshuset till grunden. Samtliga voro trähus. Man lyckades rädda sågverket och kallsmedjan samt bolagets kraftstation. Tre intilliggande arbetarbostäder voro starkt hotade men räddades. På ett förmannen G. Larsson tillhörigt boningshus blev dock vindsvåningen spolierad. Huruvida byggnaderna komma att återuppföras vet man ännu ej, men under alla förhållanden torde fabrikationen under någon tid helt eller delvis inställas. Fabriken sysselsatte f. n. omkring 300 man. Byggnaderna voro försäkrade för omkring 200,000 kr., och värdet av maskiner, redskap samt hel- och halvfabrikat uppskattas till cirka 300,000 kr. Försäkringarna lära vara betryggande.

Med detta nummer av Brandkärstidskrift följer, förutom innehållsförteckning för Brandkärstidskrift 1929, ett prospekt om Degea Rökskyddsmasker.

Dalarnes läns brandkårsförbund.

Brandkonsulent: f. Brandchefen C. Landström. Adr.: Helsingtorget 2, Falun. Tel. 1686.

Dalarnas brandkårsförbund har nu utsänt redogörelse för verksamheten 1929. Härav framgår att inom länet f. n. finnas 60 brandkårer, som äro anslutna till riks- och länsförbunden. Av dessa äro fyra nyan slutna under året, nämligen St. Skedvi frivilliga brandkår, Nusbäcks friv. brandkår, Ulfshyttans elitbrandkår och Idkerbergets gruvaktiebolags elitbrandkår.

Antalet passiva medlemmar i förbundet utgör 245.

Under året har brandkonsulenten företagit 62 inspektionsresor, varvid i regel å de olika platserna övningar ägt rum under konsulentens ledning samt instruktion lämnats. Å ett flertal platser ha även föredrag hållits över brandväsendets utveckling och betydelse å landsbygden.

I berättelsen erinras vidare om länsförbundets årsmöte i Falun 14—15 juni i samband med Svenska brandskyddsföreningens årsmöte under ledning av statsrådet Lübeck.

Centralstyrelsen i Svenska Brandkärnans Riksförbund har efter framställning av brandstyrelsen i Avesta tilldelat brandchefen Gustav Nilsson förbundets förtjänstmedalj i silver samt brandmännen Lars Färnström och E. A. Persson förbundets förtjänstmedalj i brons.

Utförligare referat av redogörelsen kommer sedermera att inflyta i tidskriften.

Sätters borgarbrandkår firade lördagen den 22 febr. sin 10-årsdag. På e. m. företogs brandövning under ledning av brandkonsulent Carl Landström från Falun, och senare på kvällen höll kårens kamratförening årsmöte å Turisthotellet. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och full och tacksam ansvarsfrihet beviljades. Från kassan

har under året utbetalts dels 50 kr. för besök vid en brandkurs i Falun, dels 250 kr. till utryckningskläder åt brandmännen. Behållningen av sommarfesten å Åsgårdarna uppgick till 500 kr. Till styrelse för innevarande år valdes herr Clas Överberg, Werner Stenqvist och Eugen Müller. Under mötet behandlades bl. a. brandsignalfrågan samt kårens olycksfallsförsäkring.

Efter mötesförhandlingarnas slut intogs gemensam supé tillsammans med brandmännens fruar samt några av brandstyrelsens medlemmar. Vid supén berättade brandchefen hr Eklund något om eldsläckningsväsendets utveckling i Säter sedan 1888, vilket års brandrulla är den äldsta som nu finns kvar. Sedan den nya vattenledningen blev färdigbyggd, bildades år 1920 den frivilliga Elitkåren, som sedermera när den nu gällande brandstadgan trädde i kraft, ombildades till nuvarande borgarbrandkåren. I samband härmed avtäckades tvenne brandmän, herr Emil Fernström och Gösta Eriksson, som nu avgingo efter 10-årig tjänst, varjämte till dem från kamratföreningen överlämnades brandyxor i lyxutförande som ett minne av deras energiska och trogna arbete i kåren. Brandkonsulent Landström talade för kåren och dess energiske och duglige chef, varjämte han överlämnade Svenska Brandkärnans Riksförbunds tjänsteårsmärke till 8 brandmän för 10 års tjänst samt till 4 brandmän för 5 års tjänst. Brandchefen Eklund svarade med att rikta ett tack till konsulent Landström för det målmedvetna arbete han nedlagt för kårens utbildning, och erinrade om det särdeles goda förhållande som alltjämt varit rådande mellan honom och kårens samtliga medlemmar.

Till sist riktade brandstyrelsens ordf. rådman Fr. Dahlroth ett tack till kåren för det goda samarbete som alltid varit rådande mellan brandstyrelsen och kåren.

Brandkårsfest i Furudal. Furudals frivilliga brandkår hade den 18 jan. anordnat en festtillställning. Det framgick av den stora tillslutningen att brandmännen äro ytterst populära och att ett stort intresse finnes för deras uppförande och gagnande verksamhet.

Hr Rob. Olsson hälsade deltagarna välkomna å brandmännens vägnar och lämnade en kortfattad översikt över deras verksamhet, varav framgick att brandmateriel, däribland

motorspruta med slangar, inköpts. Då denna kostnad, som uppgick till ungefär 9,000 kr. med omkring 2,000 kr. bidrag från länets båda brandstodsbolag komme att utdebiteras på de skattdragande, hade den tanken uppstått att genom frivilliga bidrag och festens nettobehållning, utan att betunga de skattdragande, söka få medel till brandmännens beklädning, synnerligast som dessa utan ersättning ställt sig till förfogande.

Därefter förevisades brandmännens propagandafilm »Den röda hanen», väckande och lärorik. Härefter följde kaffeservering m. m. och så vidtog dans.

Festen var synnerligen lyckad. Nettot uppgår till 250 å 300 kr. Ett gott handtag till en god sak!

Från kårer utom länsförbunden.

Eldsvåda vid Backa Marmorbrott.

Fredagen den 17 januari kl. 12 middagen begärdes p telefon släckningshjälp från Katrineholms brandkår till marmorsågen vid A.-B. Backa marmorbrott, enär eld utbrutit därstädes. Backa Marmorbrott ligger i V. Vingåker cirka 14 km. från Katrineholm. Brandchefen och ett antal man från brandkåren utreste per droskbilar till brandplatsen. Vid framkomsten befanns det att taket till marmorsågen stod i brand. Som det var mycket klenst beställt med eldsläckningsattiraljen var släckningsarbetet synnerligen besvärligt. Vatten fanns på c:a 35 meters avstånd från sågen. Till en början såg det fullkomligt hopplöst ut, men sedan stegar och flera sprutor samt släckningsfolk tillkommit lyckades elden begränsas till själva taket. Taket bestod av träspån, innettaket av hyvlade bräder och mellanfyllningen av torvströ. Vägarna voro uppförda av plank med mellanfyllning av torvströ. Inne i

sågen voro åtta st. sågramar uppställda för marmorsågning. Som ovan nämnts blev taket spoliert. Väggarna däremot blevo så gott som oskadade och de i byggnaden inrymda sågramarna tillfogades ej heller några nämnvärda skador. De elektriska motorerna lyckades man få ut likaså maskinernas drivremmar.

Det troliga är att elden uppkommit genom överhettning uppe vid taket.

De handkraftsprutor, som kommo till användning, var intet att anmärka på. De lämnade vatten allt efter sin kapacitet, men däremot var slangmaterialet i hög grad underhålligt. De slangar, som tillhörde resp. sprutor, voro alldeles för korta. Så är det ju också i de allra flesta fall på landsbygden. *Sprutorna kunna vara relativt bra, men slangarna äro i regel för korta samt i de flesta fall trasiga.*

Katrineholm den 21 januari 1930.

Mauritz Ejdervik.

Råd och anvisningar.

— 0 —

Undvik vattenskador. Släck med så lite vatten som möjligt.

Håll gott släckningsstryck på strålen, men minska antalet minutlitter.

Låt ej den nyförvärvade goda sprutan anställa skada genom ett onödigt vattenutgjutande.

Släck aldrig en fotogenlampa genom att blåsa uppifrån ned i glaset.

Meddelanden.

Statens Provningsanstalt.

Förteckning över godkända eldsläckningsapparater.

De kemiska eldsläckningsapparater, som hittills varit föremål för provning, kunna hänföras till någon av följande huvudtyper:

1. Vattensläckare, där vatten eller saltlösning utsprutas under gastryck.
2. Klorvätskesläckare, där den släckande vätskan utgöres av koltetraklorid, trikloretylén, el. dyl., som utsprutas antingen genom gastryck eller handpump.
3. Skumsläckare, där släckningsmedlet utgöres av starkt skumbildande lösningsmedel, som utsprutas genom gastryck eller pump.
4. Pulversläckare, där släckningsmedlet utgöres av ett pulver, bestående av natriumbikarbonat och kiselgur eller liknande, som i torrt tillstånd utsprutas eller kastas under gastryck eller för hand.

Flera eldsläckningsapparater av dessa typer kunna även vara automatiskt verkande, men någon sådan automatisk anordning är ännu icke godkänd av tarifföreningarna.

Med avseende på dessa olika typers användningsområden kan i korthet framhållas:

- a) För bostäder och liknande lokaler torde apparater med vatten eller vissa slag av skum som släckningsmedel vara lämpligast.
- b) Apparater med koltetraklorid såsom släckningsmedel äro icke lämpliga att

använda inomhus, enär den hastigt uppkommande, stickande och täta rökken kan göra det svart eller omöjligt för den, som handhar apparaten, att finna utgången ur lokalen.

- c) För släckning av brinnande bensin, olja eller karbid lämpar sig icke vatten. I lokaler, där huvudsakligen dylik eld kan befaras, torde skumsläckare eller pulversläckare vara lämpliga. Klorvätskesläckare, som godkänts för automobil, äro i regel även godkända för garage.
- d) För släckning av elektrisk ljusbage, uppkommen på grund av kortslutning, användes klorvätska (koltetraklorid eller trikloretylén) eller pulver från pulversläckare, men icke vatten eller skum. Man får icke komma högsänd elektrisk strömledning så nära, att överslag kan ske till själva apparaten.

Beträffande de godkända eldsläckningsapparaterna meddelas, att godkännandet gäller för samtliga apparattyper tillsvidade och är beroende av, huruvida apparaterna allt framtgent visa sig vara tillförlitliga i praktiskt bruk.

Apparater av godkända typer skola hava utseende och vara beskaffade i enlighet med provningsanstaltens intyg, vilka kunna företes av försäljarna, samt äro icke godkända för andra ändamål än de i följande tabeller angivna.

Förteckning över

eldsläckningsapparater, **godkända** av Svenska Brandtarifföreningen resp. Svenska Automobiltarifföreningen i enlighet med Sv. Brandtarifföreningens bestämmelser av den 3 maj 1922 med ändringar av den 7 maj 1924. (Förteckningen upptager apparattyper, för vilka frågan om godkännande behandlats av tarifföreningarna före den 1 oktober 1929.)

Apparat	Ensamförsäljare	Frostfrihet	Godkänd för följande ändamål:
"Kraft" (vattensläckare)	Firma Ekwall & C:o, Växjö	Ej frostfri	för användning i bostäder samt sådana fabriker och övriga lokaler, där huvudsakliga eldfaran härrör från andra ämnen än eldfarliga oljor av 1:sta klass, karbid eller film och där högspänd elektrisk ström ej finnes.
"Kustos modell 12" " » » 15" "Koppar-Kustos" "Oden" (vattensläckare)	A.-B. Ernst Odenius Maskin- affär, Göteborg	d:o	d:o
"Minimax typ A" " » » B" " » » C" (vattensläckare)	A.-B. Svenska Minimax, Lin- köping	d:o	d:o
"Olle typ A" " » » B" (vattensläckare)	Stockholms Galvaniserings- fabrik, Liljeholmen	d:o	d:o
"Pluto typ A" " » » B" " » » A-K" " » » B-K" (vattensläckare)	A.-B. O. Brencken, Stockholm	d:o	d:o
"Pondus" (vattensläckare)	Svenska Total-A.-B., Stockholm	d:o	d:o
"Presto" (vattensläckare)	Handels A.-B. Henrikssons Brandredskap, Stockholm	d:o	d:o
"Rival" (vattensläckare)	Hugo W. Malmberg A.-B., Linköping	d:o	d:o

Apparat	Ensamförsäljare	Frostfrihet	Godkänd för följande ändamål:
"Trygg typ 1" " " 2" " " 3" " " 4" (vattensläckare)	Berg & Co Mekaniska Verkstad, Ullsäter	Ej frostfri	för användning i bostäder samt sådana fabriker och övriga lokaler, där huvudsakliga eldfaran härrör från andra ämnen än eldfarliga oljor av 1:sta klass, karbid eller film och där högsäpnd elektrisk ström ej finnes.
"Knock-Out-Stark typ V. T." (vattensläckare)	Firma W. Helmer Norling, Stockholm	d:o	d:o
"Protektor" (vattensläckare)	Allmänna Brandredskapsaffären, Stockholm	d:o	d:o
"Solid" (vattensläckare)	A.-B. C. G. Holm, Stockholm	d:o	d:o
"Vakt typ 1" " " 2" " " 5" (vattensläckare)	Joël Lönnqvist, Stockholm	d:o	d:o
"Knock-Out-Säker typ 10 T" " " " 10 TS" " " " 6 T" (skumsläckare)	Firma W. Helmer Norling, Stockholm	d:o	d:o
"Standard-Skum-Kustos" (skumsläckare)	A.-B. Ernst Odenius Maskinaffär, Göteborg	d:o	d:o
"Special-Skum-Kustos" (skumsläckare)	d:o	d:o	för användning i fabriker och övriga lokaler, där eld kan befaras uppstå i eldfarliga vätskor av 1:sta klass, terpentin, oljor eller karbid, t. ex. i garage.
"Ifa typ Normal B" " " Auto B" " " Normal C" (skumsläckare)	Holmbergs Import A.-B., Stockholm	d:o	d:o
"Phomene" typ F 3" (skumsläckare)	Danielson, Forssberg & Co, Stockholm	d:o	för användning i fabriker och övriga lokaler, där eld kan befaras uppstå i eldfarliga vätskor av 1:sta klass, terpentin och oljor.

Apparat	Ensamförsäljare	Frostfrihet	Godkänd för följande ändamål:
"Knock-Out-Effekt typ 10 B" " " " " 10 BS" (skumsläckare)	Firma W. Helmer Norling, Stockholm	Ej frostfri	för användning i fabriker och övriga lokaler, där eld kan befaras uppstå i eldfarliga vätskor av 1:sta klass, terpentin, oljor eller karbid, t. ex. garage, samt för motorbåtar.
"Knock-Out-Universell (skumsläckare)	d:o	d:o	för användning i fabriker och andra industrilokaler, där högspänd elektrisk ström ej finnes (således ej i elektriska kraft- och transformatorstationer).
"Foamite skumsläckare typ B" (skumsläckare)	Firma Eldsläckare, Liljeholmen	d:o	för användning i fabriker och övriga lokaler, där eld kan befaras uppstå i eldfarliga vätskor av 1:sta klass, bensin, terpentin, oljor eller karbid, t. ex. garage.
"Pulver-Kustos" (pulversläckare)	A.-B. Ernst Odenius Maskin- affär, Göteborg	Frostfri till — 40° C.	a) för fabriker och övriga lokaler, där eld kan befaras uppstå i eldfarliga vätskor av 1:sta klass, bensin, terpentin, oljor eller karbid; b) för elektriska kraft- och transformatoranläggningar; c) för garage, automobil och motorbåtar.
"Tempus, större typen" "Tempus, mindre typen" (pulversläckare)	A.-B. Svenska Tempus, Stock- holm	d:o	d:o
"Total typ B" " " " " C" " " " " J" (pulversläckare)	Svenska Total-A.-B., Stockholm	d:o	a) för fabriker och övriga lokaler, där eld kan befaras uppstå i eldfarliga vätskor av 1:sta klass, bensin, terpentin, oljor eller karbid, t. ex. garage; b) för elektriska kraft- och transformatoranläggningar; c) automobil och motorbåtar, om apparaten förvaras i låda av godkänd typ. Även vid annan förvaring utomhus eller i fuktiga lokaler skall apparaten förvaras i Total-låda av godkänd typ.

Apparat	Ensamförsäljare	Frostfriheter	Godkänd för följande ändamål:
"Auto-Marin" (klorvätskesläckare)	Firma Eldsläckare, Liljeholmen	Frostfri till — 40° C.	för garage, automobiler och motorbåtar.
"Auto-Tempus" (klorvätskesläckare)	A.-B. Svenska Tempus, Stockholm	d:o	för garage, automobiler och motorbåtar samt elektriska kraft- och transforma- torstationer.
"Pyrene" (klorvätskesläckare)	Danielson, Forsberg & C:o, Stockholm	d:o	för garage, automobiler och motorbåtar.
"Bil och Båt-Knock-Out" (klorvätskesläckare)	Firma W. Helmer Norling, Stockholm	d:o	d:o
"Bläsut" (klorvätskesläckare)	Firma Ernst Grauers, Stockholm	d:o	d:o
"Auto-Trygg" (klorvätskesläckare)	A.-B. Trygg, Bäckström & Berg Örebro	d:o	d:o
"Bil-Pluto" (klorvätskesläckare)	A.-B. O. Brencken, Stockholm	d:o	d:o
"Eldex" (klorvätskesläckare)	A.-B. Eldex, Stockholm	d:o	d:o
"Ardex typ I" (klorvätskesläckare)	A.-B. Ardex. Göteborg	d:o	d:o
"Ardex typ II" (klorvätskesläckare)	d:o	d:o	för användning i fabriker och övriga lo- kaler, där eld kan befaras uppstå i eld- farliga vätskor av 1:sta klass, terpen- tin, oljor eller karbid, för elektriska kraft- och transformatoranläggningar samt för garage, automobiler och mo- torbåtar.

Eldsläckningsmedel vid bensinstationen och större parkeringsplatser.

Till samtliga stadsstyrelser och magistrater har sprängämnesinspektören avlåtit följande skrivelse.

I en till Kungl. Kommerskollegium ställd skrivelse av den 17 oktober 1929, har inspektören vid The Motor Union Ins. Company ingenjören G. Hyltén-Cavallius påpekat det förefintliga behovet av lämpliga eldsläckningsmedel vid varje bensinstation ävensom å de större parkeringsplatserna för automobil.

Efter remiss avgåvo brandchefen i Stockholm och sprängämnesinspektören utlåtande över skrivelsen.

I det från brandchefen infordrade yttrandet framhölls såsom lämpligt, att sprängämnesinspektören fäste innehavares av bensinstationer uppmärksamhet på nödvändigheten att hava släckningsmedel till hands och likaså uttalades såsom önskvärt, att eldsläckningsapparater uppsattes å de större parkeringsplatserna.

Sprängämnesinspektören hade i sitt utlåtande i huvudsak anfört följande:

I 31 och 41 §§ i Kungl. förordningen angående eldfarliga oljor den 7 oktober 1921 föreskrives, att i omedelbar närhet av förråd och upplag av eldfarliga oljor ständigt skulle finnas lämpliga eldsläckningsmedel i tillräcklig mängd. Beträffande vad som avsåges med »lämpliga eldsläckningsmedel» hänvisades till den av sprängämnesinspektören utgivna kommentaren till ovannämnda förordning (under 14 §). Föreskrift angående lämpliga eldsläckningsmedel vid parkeringsplatser vore ej intagen i förordningen av den anledning att enligt 3 § 1 mom. förordningens föreskrifter icke ägde tillämpning å eldfarlig olja, som förvarades i motordrivet fortskaffningsmedels fasta behållare eller i sådan dess reservbehållare, som vore försedd med av Kommerskollegium godkända säkerhetsanordningar för hindrande av explosionsfara. Som

parkering av automobil vore en gatu- och trafikfråga, borde det enligt inspektionens förmennande tillkomma vederbörande stadsstyrelse att tillse att erforderliga eldsläckningsmedel förefunnos på dylika platser. Då emellertid ur allmän säkerhetssynpunkt ett påpekande här om kunde anses önskvärt hade inspektionen för avsikt, att till magistrater och stadsstyrelser utsända cirkulär rörande dels nödvändigheten av, att föreskrifterna i 31 och 41 §§ i förordningen noga iakttoges och dels påpekande av, att å parkeringsplatser borde tillses att erforderliga eldsläckningsmedel förefunnos. Härigenom bleve säkerligen syftet med ingenjören Hyltén-Cavallius framställning i huvudsak tillgodosett.

Under hänvisning till sin här ovan uttalade avsikt och vad i övrigt ovan anförts får sprängämnesinspektionen därför framhålla vikten av att, såsom i 31 och 41 §§ i förenämnda förordning angående eldfarliga oljor stadgas, inom eller i omedelbar närhet av förråd och upplag av eldfarliga oljor lämpliga eldsläckningsmedel i tillräcklig mängd ständigt finnas samt påpeka önskvärheten av att det tillses, att erforderliga eldsläckningsmedel förefinnas å parkeringsplatser.

Stockholm den 24 jan. 1930.

Gottfr. von Feilitzen.

NOTISER.

Medaljutdelning vid Malmö brandkår.

En liten högtidlighet ägde rum den 27 februari inom Malmö brandkår i samband med brandstyrelsens sammanträde. Den äldste underofficeren inom kåren, brandsergeant Olof Lindgren dekorerades nämligen med Patriotiska sällskapets guldmedalj av 2:dra klass. Hr Lindgren har tjänstgjort vid Malmö brandkår i 28 år.

I samband med Malmö stads brandkårs 35-årsdag förra året utdelades för mångårig, pliktrogen tjänst:

till brandförman E. J. Carlsson, Brandförman C. Jönsson, Brandf. E. Norrman, Skånska Brandförsäkringsinrättningens mindre medalj i silver.

till brandförman N. Gullstrand, Brandförman J. Cederholm, Vice brandförman J. Nilsson, Vice brandförman, A. Ohlsson, Vice brandförman A. Persson, Försäkrings A.-B. Skånes medalj i silver.

Sextio år.

C. Ad. Hwasser.

Sextio år fyllde den 4 mars härads-skrivaren Carl Adolf Hwasser i Falun.

Han föddes nämligen den 4 mars 1870 i Söderbärke och är son av häradsskrivaren i Väster Bergslags fogderi Axel Gabriel Hwasser och hans maka Maria Hellsing.

Efter i Falun år 1890 avlagd mogenhetsexamen blev Carl Adolf Hwasser s. å. extra ordinarie landskontorist i Kopparbergs län samt år 1907 häradsskrivare i Nedansiljans fogderi med stationering i Falun. Under tjänstgöringen vid länsstyrelsen innehade han vid skilda tillfällen förordnanden såsom såväl länsbokhållare som lantränsmästare.

Vid sidan av sin tjänst har häradsskrivare Hwasser, verksam och kunnig som han är, medhunnit åtskilliga krävande uppdrag. Sålunda har han tjänstgjort såsom sekreterare hos stadstullmäktige och

hos drätselkammaren i Falun. Är sekreterare hos Falu stads byggnadsnämnd sedan år 1903 och från 1911 tillika ledamot av samma nämnd, Gävle-Dala hypoteksföreningens ombud i Kopparbergs län alltifrån år 1904, kamrerare i Lima och Transtrands socknars skogsmedelsfond sedan 1906, styrelseledamot av Kopparbergs läns sparbank från 1908 och av aktiebolaget Svenska handelsbankens avdelningskontor i Falun från år 1909 samt ombudsman hos Dalarnes nya brandstodsbolag sedan 1912. Dessutom en av initiativtagarna till bildandet av Dalarnas brandkårsförbund och dess vice ordförande sedan 1924 samt ledamot i centralstyrelsen för Svenska brandkärnans riksförbund. Sedan ett antal år tillbaka styrelseledamot och kassaförvaltare i Dalarnes fornminnesförening. Förutom allt detta har han varit ledamot av styrelsen för Kopparbergs läns landstings småskoleseminarium i Falun och av Landsbygdens ömsesidiga brandförsäkringsbolags förening.

— Häradsskrivare C. Ad. Hwasser blev på sin 60-årsdag föremål för hjärtliga och imponerande hyllningar. Sålunda infunno sig under förmiddagen i jubilarens hem representanter för korporationer och styrelser, kamrat- och vänkretsen samt enskilda personer, som överlämnade dyrbara presenter och blommor.

På aftonen hade herr och fru Hwasser inbjudit ett 40-tal personer till middag å Stadshotellet, under vilken den omtyckte 60-åringens insatser på olika områden och hans personliga egenskaper framhölls och fingo sin välförtjänta honnör i ett flertal anföranden. Tal hölls av bl. a. borgmästare Cornelius, landssekreterare Fahlroth och bankdirektör Herdin, vidare av häradsskrivare Gottliebsson å häradsskrivareföreningens vägnar, av kapten Lagercrantz från Stockholm för Landsbygdens ömsesidiga brandförsäkringsförening och för Dalarnas

nya brandstodsbolag av direktör B. A. Persson, Mora.

De under dagens lopp inströmmande telegrammen, uppgående till 200-talet, upplästes av landsfiskal Ståhl. Bland dem som telegrafiskt ägnat jubilarer sin hyllning märktes landshövding Kvarnzelius, Boda kommun, »1870 års män», Svenska Brandkärernas Riksförbund, Dalarnas brandkårsförbund, Falu byggnadsnämnd och Dalarnas fornminnesförening.

Utmärkelser. Brandchefen E. Gust. Lundholm, Strömsund, har tilldelats Kungl. Patriotiska sällskapetets guldmedalj av andra storleken. Medaljen överlämnades den 5 december 1929 av municipalstyrelsens ordförande, som uttalade ett tack från samhället för brandchefen Lundholms 25-åriga verksamhet. Brandstyrelsens tack framfördes av dess t. f. ordförande och från elitkåren överlämnade vice brandchefen en buktett rosor.

Älvsborgs läns brandkårsförbund avhåller sitt årsmöte med instruktionskurs i Borås lördagen den 9. och söndagen den 10. augusti 1930.

Skumsläckare av svenskt fabrikat. Den inom kolsyresprutbranschen välkända firman A.-B. Ernst Odenius Maskinaffär, Göteborg, har för att allsidigt kunna betjäna sina kunder, då det gäller brandsläckningsred-

skap, åter utvidgat sin fabrikation, vilken förut, som bekant, omfattar kolsyresprutorna »Kustos», »Koppar-Kustos», »Oden» och »Pulver-Kustos», och numera upptagit tillverkning även av skumsläckningsapparater, nämligen »Special-Skum-Kustos» för släckning av eld i bensin och oljor etc. samt »Standard-Skum-Kustos» för släckning av eld i föremål av trä och liknande.

Ifrågavarande apparater äro tillverkade helt av koppar och har en rymd av 12 liter, med en skumkvantitet av c:a 100 liter. Båda sprutorna äro försedda med speciell slutanordning med reglering från locket. Skum-Kustos har ett mycket förnämligt utförande och är efter provningar vid Statens Provningsanstalt godkänd av Svenska Brandtarifföreningen och Kungl. Kommerskollegium.

Till brandchef i Västerås har utnämnts t. f. brandchefen därstädes, kapt. Olof Clarholm. Övriga sökande: Brandchef C. W. Hallin, Trollhättan,

T. Diehl, Västervik, brandchef A. Axelsson, Umeå, v. brandchef N. Borenz, Visby, v. brandchef S. Ekholm, Falun, Löjtnant N. Bergh, Karlskrona.

Att intill dess befattningen bliver tillsatt har brandstyrelsen förordnat löjtnant W. Halmqvist att upprätthålla v. brandchefstjänsten.

Tidskriften utkommer med 6 nummer årligen.

Årsprenumeration kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvideras.

Annonspriserna äro för plats å:

Första eller sista annonssidan — efter överenskommelse, sidorna närmast före och efter text — 18 öre pr mm.,
övrige annonssidor — 11 öre pr mm.,
textsidor — 24 öre pr mm.

Eftertryck ur tidskriften medges endast om källan anges.